

5 marca 2022 r.

X Konferencja Logopedyczna pt. Komunikacja ucznia ze spektrum autyzmu
- TERAPIA, WSPOMAGANIE, WSPARCIE - RÓŻNE DROGI, JEDEN CEL
 w systemie zdalnym

Powitanie uczestników	
dr hab. Anna FIDELUS, prof. uczelni Prorektor ds. Studenckich i Kształcenia	
prof. dr hab. J. Błęszyński Wprowadzenie Różne podejścia do terapii komunikacji – jak się odnaleźć?	Osoby ze spektrum charakteryzują zaburzenie funkcji społecznych, w tym komunikacyjnych. Od pierwszego opisu autyzmu, jaki dokonał Leon Kanner komunikacja, kształtowanie funkcji językowych zostało uznane za jeden z najistotniejszych elementów wymagających wsparcia. Jednak niejednorodność objawów, ich nasilenia i indywidualny przebieg nabywanych umiejętności stał się podstawą poszukiwania optymalnych form terapii, które mają wyposażyć osoby ze spektrum w odpowiednie kompetencje komunikacyjne. Różnorodność podejść do etiologii, teorii rozwoju osób z autyzmem, pozostaje jednak nadal ważnym poszukiwaniem najlepszych form udzielanego wsparcia tym osobom. W wystąpieniu chciałbym przedstawić przegląd rozwiązań, jakimi możemy się spotkać, co ma przede wszystkim wskazać możliwości tkwiące w osobach ze spektrum, jak również kreatywny sposób podejmowanych oddziaływań.
Część wykładowa	
dr hab. Dorota Podgórska-Jachnik prof. UŁ Możliwości wsparcia komunikacyjnego ucznia ze spektrum autyzmu w edukacji włączającej	Możliwości wsparcia komunikacyjnego ucznia ze spektrum autyzmu w edukacji włączającej W referacie przedstawione będą specyficzne potrzeby komunikacyjne uczniów ze spektrum autyzmu, które ujawniają się w klasie szkolnej i stanowią wyzwanie dla nauczyciela edukacji włączającej. Traktowane mogą być z jednej strony jako symptomy zaburzenia (kryteria diagnostyczne) poddawane terapii, z drugiej - jako przejawy neuroróżnorodności, które powinny być uwzględniane przez nauczyciela w dydaktyce, podobnie jak inne aspekty zróżnicowania klasy. Edukacja włączająca, rozumiana jako wysokiej jakości edukacja dla wszystkich, aktywizuje nauczycieli do poszukiwania rozwiązań (jak najbardziej) uniwersalnych. Wyraża się to w m.in. w filozofii projektowania uniwersalnego rozwiązań dydaktycznych: Universal Design for Learning (UDL), zamiast lub obok rozwiązań specjalnych. W referacie przedstawiono przykłady praktycznego wykorzystania tego podejścia dla budowania inkluzyjnej kultury komunikacyjnej (proponycja autorki), obejmującej potrzeby różnych uczniów – w tym uczniów z ASD.

<p>dr hab. Barbara Winczura prof. UWr Komunikacja społeczna a teoria umysłu u małych dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu</p>	<p>Osoby ze spektrum autyzmu wykazują różne nieprawidłowości w zakresie kompetencji społecznych i zdolności komunikacyjnych. Często interpretują zachowanie innych w sposób dosłowny, nie rozumieją rozróżnień opartych na intencjach, uczuciach, pragnieniach albo przekonaniach. Owe problemy w interakcjach społecznych, ale i nieprawidłowości w rozwoju języka i posługiwania się mową pozostają w ścisłym związku z trudnościami w rozumieniu zjawisk, jakie zachodzą w umyśle ich własnym, ale i cudzym, czyli są związane z rozwojem teorii umysłu. Poziom rozwoju teorii umysłu u osób ze spektrum autyzmu jest bardzo zróżnicowany i zależy od poziomu rozwoju umysłowego i językowego, a także od wielu czynników zarówno tych biologicznych, jak i środowiskowych. Relacja między teorią umysłu, a umiejętnościami społecznymi i komunikacyjnymi można określić jako obustronną. Wyższe kompetencje społeczne pozwalają przewidzieć szybszy rozwój teorii umysłu, a z kolei wyższy poziom rozwoju teorii umysłu umożliwia lepszy poziom funkcjonowania społecznego i komunikacji dziecka. Umiejętności komunikacyjne w dużym stopniu warunkują rozwój procesów myślowych oraz możliwości poznania społecznego, a także wymiany informacji. Poziom kompetencji językowych warunkuje zdolność przypisywania innym stanów umysłu. Zdolność do rozumienia, co inni ludzie myślą, czują, przypuszczają, jakie mają intencje zachowań pozostaje w ścisłej zależności ze sprawnością komunikacyjną. Ze względu na fakt, że teoria umysłu kształtuje się u dzieci wraz z ich rozwojem, należy się przyjrzeć tym zachowaniom małych dzieci, które najbardziej bezpośrednio wiążą się z rozwojem ich przeświadczeń o życiu umysłowym. A są to: zdolność naśladowania, wspólna uwaga, zabawa w udawanie, nawiązywanie kontaktu wzrokowego i interakcja twarzą w twarz oraz komunikacja intencjonalna. Umiejętności te są traktowane jako wstępny etap rozwoju teorii umysłu i mają fundamentalne znaczenie dla rozwoju komunikacji oraz nabywania kompetencji społecznych.</p>
<p>dr hab. Ewa Skorek prof. UZ</p>	<p>Przedstawione zostaną założenia ustawy o dostępności i podane przykłady wdrażania, tj. implikacji praktycznych.</p>
<p>dr Magdalena Grycman Kryteria tworzenia skutecznych oddziaływań z zakresu komunikacji alternatywnej i wspomagającej (AAC). Środowisko rodzinne</p>	<p>Sytuacja rodzin osób ze złożonymi potrzebami komunikacyjnymi Oddziaływanie z zakresu komunikacji wspomagającej przynoszą skutek tylko wówczas, gdy zostaną osadzone w naturalnym środowisku osoby niemówiącej. Zaangażowanie rodziny w proces budowania sposobów porozumiewania się jest kluczowe i wymaga szerszego omówienia. Rodzina, której nie udało się znaleźć skutecznego modelu komunikacji, odczuwa rozgoryczenie i zmęczenie nieefektywnymi oddziaływaniami, często też ma poczucie wypalenia. Czasami decyduje się na zakup urządzenia wysokiej technologii z oprogramowaniem komunikacyjnym i nie rozumie, dlaczego dziecko nie wykorzystuje go podczas porozumiewania się z otoczeniem. Najbliżsi obawiają się także, że komunikacja wspomagająca zahamuje mowę lub uniemożliwi jej rozwój i – z powodu niedostatecznej wiedzy – wprowadzają ją zbyt późno. Dlatego właśnie rodziny potrzebują konkretnych wskazówek i pomocy w rozwiązywaniu pojawiających się problemów. Wprowadzanie oddziaływań wspomagających porozumiewanie się to złożony proces. Obejmuje on systematyczne i podzielone na etapy włączanie rodzin w nabywanie kompetencji komunikacyjnych przez ich dzieci. W pierwszej kolejności specjalista AAC wskazuje rodzicom, jak rozpoznawać spontaniczne zachowania</p>

	<p>komunikacyjne dziecka i adekwatnie na nie reagować. Następnie wprowadza go krok po kroku w sztuczne, zaplanowane sytuacje, które uczą (zarówno dziecko, jak i rodzica) sposobów porozumiewania się. Nabywanie nowych kompetencji polega na wielokrotnym powtarzaniu tych sytuacji. W trakcie ich trwania specjalista AAC i rodzic u wspólniają interpretację zachowań komunikacyjnych dziecka, a następnie tworzą profil komunikacyjny, który zawiera wszystkie zachowania dziecka i ich prawdopodobne funkcje. Działania te są rozłożone w czasie, a profil komunikacyjny jest aktualizowany wraz z rozwojem kompetencji komunikacyjnych. W procesie przygotowywania rodzica do bycia partnerem komunikacyjnym specjalista AAC wykorzystuje również nagrania wideo, dzięki którym rodzic przygląda się swoim zachowaniom, analizuje je i omawia. Później, podczas kolejnych sytuacji komunikacyjnych, może na tej podstawie wprowadzać zaplanowane zmiany. Nagrania wideo stanowią ważny element dokumentowania procesu nabywania kompetencji komunikacyjnych przez dziecko.</p> <p>W wystąpieniu omówione zostanie osiem warunków by oddziaływania AAC osadziły się w środowisku rodzinnym:</p> <p>Warunek 1. Gotowość emocjonalna rodzica. Otwartość na próby komunikacji pozawerbalnej</p> <p>Warunek 2. Gotowość na uznanie niezależności swojego dziecka</p> <p>Warunek 3. Wyrażenie zgody na nagrywanie zajęć/konsultacji AAC, podczas których stosuje się oddziaływania wspomagające porozumiewanie się</p> <p>Warunek 4. Uznanie, że komunikacja wspomagająca wymaga przestrzegania reguł i konsekwencji</p> <p>Warunek 5. Wprowadzanie strategii komunikacyjnych w codzienne życie rodziny</p> <p>Warunek 6. Gotowość do inwestowania własnych zasobów w procesie budowania systemu komunikacyjnego dziecka</p> <p>Warunek 7. Nagrywanie przez rodzica realizowanych w domu oddziaływań wspomagających porozumiewanie się dziecka</p> <p>Warunek 8. Regularność spotkań. Systematyczność i ciągłość oddziaływań.</p>
	Część warsztatowa
<p>mgr Agata Borowska Alternatywne sposoby komunikowania się osób z ASD vs. ASC z otoczeniem w uwzględnieniu odmiennej trajektorii neurorozwojowej, czy może KODY KOMUNIKACYJNE U OSÓB...</p>	<p>Mottem przewodnim warsztatu : Alternatywne sposoby komunikowania się osób z ASD vs. ASC z otoczeniem w uwzględnieniu odmiennej trajektorii neurorozwojowej będzie zdanie - Wsłuchuj się w sposób komunikacji osoby z autystycznego spektrum. Jego istotę stanowić będzie próba odpowiedzi na pytania i zagadnienia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jak należy rozumieć echolalię u osoby z ASD ? – próba przededefiniowania znaczeń. 2. Jaka jest rola i znaczenie lokalnej (dlaczego nie słabej) koherencji w sposobie komunikacji i interpretacji rzeczywistości osoby z ASD? 3. Trzy typy specjalistycznego myślenia (T. Grandin, 2021) – jak osoba z ASD poznaje rzeczywistość z wykorzystaniem swego potencjału? 4. Na czym polega odmienny styl poznawczy wpisujący się w koncepcję neurodiversity ? (J. Singer)? 5. Czym jest warunkowany kod komunikacyjny osób z autystycznego spektrum? – pomiędzy światami we wzajemnej inkluzji.

	<p>6. Autism Spectrum Conditions (ASC) vs. Autism Spectrum Disorder (ASD) – interpretacja znaczeń w sposobie rozumienia języka autyzmu.</p> <p>Wspólna analiza znaczeń pozwoli stworzyć przestrzeń do rozumienia języka autyzmu w sposób wielowymiarowy, nie nadając mu wyłączności medykacyjnej.</p>
<p>mgr Danuta Włoch Używane <i>low tech and high tech</i>, jako podejścia w nauce i komunikacji uczniów z ASD</p>	<p>Założeniem jest przybliżenie metod komunikacji z dziećmi niewerbalnymi: Rapid Prompt Method I Spell To Communicate. Ponadto nowe spojrzenie na FC.</p>